

This Question Paper consists of 30 questions and 8 printed pages.
આ પ્રશ્નપત્રમાં 30 પ્રશ્નો અને 8 છપાયેલાં પાનાં છે.

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

રોલ નંબર

Code No. 60/S/A/G
કોડ નં.

Set -

A

INDIAN CULTURE & HERITAGE
(ભારતીય સંસ્કૃતિ અને વારસો)
(223-G)

Day and Date of Examination
(પરીક્ષાનો વાર અને તારીખ)

Signature of Invigilators
(નિરીક્ષકની સહી)

1. _____
2. _____

General Instructions :

- 1 Candidate must write his/her Roll Number on the first page of the Question Paper.
- 2 Please check the Question Paper to verify that the total pages and the total number of questions contained in the Question Paper are the same as those printed on the top of the first page. Also check to see that the questions are in sequential order.
- 3 For the objective type of questions, you have to choose any **one** of the four alternatives given in the question i.e. (A), (B), (C) or (D) and indicate your correct answer in the Answer-Book given to you.
- 4 All the questions including objective type questions are to be answered within the allotted time and no separate time limit is fixed for answering objective type questions.
- 5 Making any identification mark in the Answer-Book or writing Roll Number anywhere other than the specified places will lead to disqualification of the candidate.
- 6 Write your Question Paper code No. **60/S/A/G-A** on the Answer-Book.
- 7 The Question Paper is bilingual. In case of doubt, the English version should be considered as authentic.

સામાન્ય નિર્દેશ :

- 1 વિદ્યાર્થી તેનો રોલ નંબર પ્રશ્નપત્રના પહેલા પાને લખે.
- 2 પહેલાં પ્રશ્નપત્રને ચકાસી લેવું. પ્રશ્નપત્રમાં આપેલાં કુલ પાનાં અને પ્રશ્નોની સંખ્યા એટલી જ છે જેટલી પ્રથમ પાના ઉપર છે તે જોઈ લેવું અને પ્રશ્નો ક્રમવાર છે કે નહીં તે ચકાસી લેવું.
- 3 બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના વિકલ્પો ઢા.ત. (A), (B), (C) અને (D) માંથી જે ઉત્તર લખવો હોય તેને આપેલી ઉત્તર પુસ્તિકામાં લખવો.
- 4 બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોની સાથે બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર નિર્ધારિત કરેલા સમયમાં આપવા. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો માટે અલગથી સમય નહીં આપવામાં આવે.
- 5 ઉત્તર પુસ્તિકામાં નિર્દેશ કરેલ સ્થાન સિવાય બીજા કોઈ પણ સ્થાને રોલ નંબર તથા અન્ય ચિહ્ન લખવાથી પરીક્ષાર્થીને અયોગ્ય ઠરાવવામાં આવશે.
- 6 પોતાની ઉત્તર પુસ્તિકા પર પ્રશ્નપત્રની કોડ સંખ્યા **60/S/A/G-A** લખવી.
- 7 પ્રશ્નપત્ર બે ભાષામાં છે. કોઈ પણ શંકા નિર્માણ થાય તો અંગ્રેજી ભાષાંતરને પ્રમાણભૂત ગણવું.

INDIAN CULTURE & HERITAGE

(ભારતીય સંસ્કૃતિ અને વારસો)

(223-G)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સમય : 3 કલાક]

[કુલ ગુણ : 100

Note : (1) Attempt **all** questions.

(2) Q. Nos. **1** to **8** are Multiple Choice Questions. Answers to these be given in the answer book provided. No separate time is allotted for attempting these questions.

(3) Q. Nos. **9** to **16** are to be answered in about **25** words.

(4) Q. Nos. **17** to **25** are to be answered between **40** to **50** words.

(5) Q. Nos. **26** to **30** are to be answered between **150** to **200** words.

સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

(2) પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 થી 8 બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો છે. તેના ઉત્તર આપેલી ઉત્તર પુસ્તિકામાં આપવાના છે. આ પ્રશ્નોના જવાબ માટે કોઈ વધારાનો સમય ફાળવવામાં આવ્યો નથી.

(3) પ્રશ્ન ક્રમાંક 9 થી 16ના ઉત્તર લગભગ 25 શબ્દોમાં આપવાના છે.

(4) પ્રશ્ન ક્રમાંક 17 થી 25 ના ઉત્તર 40 થી 50 શબ્દોમાં આપવાના છે.

(5) પ્રશ્ન ક્રમાંક 26 થી 30 ના ઉત્તર 150 થી 200 શબ્દોમાં આપવાના છે.

- 1 Which one of the following is a site of the Harappan Civilization in Gujarat ? 1
- (A) Dhaulavira (B) Vadodara
(C) Kalibangan (D) Surat
- ગુજરાતમાં હડપ્પા સંસ્કૃતિના અવશેષો ક્યાંથી મળી આવ્યા છે ?
- (A) ધોળાવીરા (B) વડોદરા
(C) કાલિબંગન (D) સુરત
- 2 'Meghdoot' was written by : 1
- (A) Shudraka (B) Kalidasa
(C) Charaka (D) Sri Harsha
- 'મેઘદૂત'ના રચયિતા કોણ હતા ?
- (A) શૂદ્રક (B) કાલિદાસ
(C) ચરક (D) શ્રી હર્ષ
- 3 Bhasa wrote : 1
- (A) Meghdoot (B) Mrichhakatika
(C) Swapna Vasavadattam (D) Ratnavali
- ભાસ દ્વારા લેખિત :
- (A) મેઘદૂત (B) મૃચ્છકટિક
(C) સ્વપ્નવાસવદત્તમ (D) રત્નાવલી
- 4 The three main contributions of ancient Indians in the field of Mathematics were : 1
- (A) Trigonometry, Decimal system and use of Zero
(B) Notation system, Trigonometry and use of Zero
(C) Notation system, Decimal system and use of Zero
(D) Notation system, Decimal system and Trigonometry
- પ્રાચીન ભારતીયોનાં ગણિત ક્ષેત્રમાં ત્રણ મુખ્ય યોગદાનો :
- (A) ત્રિકોણમિતિ, દશાંશ પદ્ધતિ અને શૂન્યનો ઉપયોગ
(B) સૂચક પદ્ધતિ, ત્રિકોણમિતિ અને શૂન્યનો ઉપયોગ
(C) સૂચક પદ્ધતિ, દશાંશ પદ્ધતિ અને શૂન્યનો ઉપયોગ
(D) સૂચક પદ્ધતિ, દશાંશ પદ્ધતિ અને ત્રિકોણમિતિ

- 5 Who discovered 'Zero' in ancient India ? 1
- (A) Apastamba (B) Brahmagupta
(C) Aryabhatta (D) Baudhayan
- પ્રાચીન ભારતમાં શૂન્યની શોધ કોણે કરી ?
- (A) અપસ્તમ્બા (B) બ્રહ્મગુપ્ત
(C) આર્યભટ્ટ (D) બૌદ્ધાયન
- 6 What is Ayurveda ? 1
- (A) Ancient Indian system of Science
(B) Ancient Indian system of Mathematics
(C) Ancient Indian system of Astrology
(D) Ancient Indian system of Medicine
- આયુર્વેદ એટલે શું ?
- (A) વિજ્ઞાનની પ્રાચીન ભારતીય પદ્ધતિ
(B) ગણિતની પ્રાચીન ભારતીય પદ્ધતિ
(C) જ્યોતિષવિદ્યાની પ્રાચીન ભારતીય પદ્ધતિ
(D) ચિકિત્સાવિદ્યાની પ્રાચીન ભારતીય પદ્ધતિ
- 7 Who wrote 'Arthashastra' ? 1
- (A) Charaka (B) Sushruta
(C) Aryabhatta (D) Chanakya
- 'અર્થશાસ્ત્ર' કોની રચના છે ?
- (A) ચરક (B) સુશ્રુત
(C) આર્યભટ્ટ (D) ચાણક્ય
- 8 The four famous Universities during Harsha's time were those at : 1
- (A) Vikramshila, Ujjain, Gaya and Nalanda
(B) Taxila, Ujjain, Gaya and Nalanda
(C) Taxila, Vikramshila, Gaya and Nalanda
(D) Taxila, Ujjain, Gaya and Vikramshila
- હર્ષના શાસનકાળમાં ચાર પ્રખ્યાત વિશ્વવિદ્યાલયો કયાં હતાં ?
- (A) વિક્રમશિલા, ઉજ્જૈન, ગયા અને નાલંદા
(B) તક્ષશિલા, ઉજ્જૈન, ગયા અને નાલંદા
(C) તક્ષશિલા, વિક્રમશિલા, ગયા અને નાલંદા
(D) તક્ષશિલા, ઉજ્જૈન, ગયા અને વિક્રમશિલા

- 9 What is the root meaning of the word ‘Sanskriti’ ? 2
સંસ્કૃતિ શબ્દનો મૂળ અર્થ શું છે ?
- 10 Mention two things on which the correct understanding of history depends. 2
ઇતિહાસની સાચી સમજ કયા બે તત્ત્વો પર આધારિત છે ?
- 11 Describe two features of Rangoli as a Decorative Art. 2
રંગોળીની સુશોભન કળા તરીકેની બે વિશેષતાઓ વર્ણવો.
- 12 What is a Gharana in Hindustani Classical Music ? 2
હિન્દુસ્તાની શાસ્ત્રીય સંગીતમાં ‘ઘરાના’ એટલે શું ?
- 13 What was the function of Gurukul in education during ancient India ? 2
પ્રાચીન ભારતમાં શિક્ષણમાં ગુરુકુળનું શું કાર્ય હતું ?
- 14 What is the difference between hypergamous marriage and hypogamous marriage ? 2
અનુલોભ અને પ્રતિલોભ લગ્નો વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
- 15 What was the most remarkable feature of the spread of Indian culture abroad ? 2
ભારત બહાર ભારતીય સંસ્કૃતિના પ્રસારની સૌથી વધુ નોંધનીય વિશેષતા શું છે ?
- 16 Who were ‘Romas’ ? 2
‘રોમાસ’ કોણ હતા ?
- 17 Describe in some detail any four of the main features of the cities of the Harappan Civilization. 4
હડપ્પા સંસ્કૃતિના નગરોની કોઈ પણ ચાર મુખ્ય વિશેષતાઓની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

- 18 Discuss any four reasons for the important role of Sanskrit in the languages of India. 4
ભારતીય ભાષાઓમાં સંસ્કૃત ભાષાનું મહત્ત્વ બતાવતા કોઈ ચાર મુદ્દાઓની ચર્ચા કરો.
- 19 Discuss any four important features of Upanishads. 4
ઉપનિષદોના મુખ્ય ચાર લક્ષણો સમજાવો.
- 20 Critically examine the concept of *Atman* in Indian philosophy. 4
ભારતીય તત્ત્વજ્ઞાનમાં 'આત્મન'ના ખ્યાલની ટીકાત્મક તપાસ કરો.
- 21 Describe any four principal aims of Education during the Ancient period in India. 4
ભારતીય પ્રાચીન કાળમાં શિક્ષણ પદ્ધતિના ચાર મુખ્ય હેતુઓ જણાવો.
- 22 What were the main functions associated with each 'Varna' in Ancient India ? 4
પ્રાચીન ભારતમાં 'વર્ણ વ્યવસ્થા' સાથે સંકળાયેલા મુખ્ય કાર્યો કયાં છે ?
- 23 "The period between 500 BC and 500 AD is considered important for the growth of caste system in India". Mention two specific developments in this regard. 4
"ઈ.સ. પૂર્વે 500 અને ઈ.સ. 500 નો સમયગાળો ભારતમાં જ્ઞાતિ પ્રથાની વૃદ્ધિ માટે મહત્ત્વપૂર્ણ માનવમાં આવે છે." આ સંદર્ભમાં બે વિશિષ્ટ વિકાસો દર્શાવો.
- 24 Discuss any four features of the Silk Route. 4
'રેશમ માર્ગ'ની કોઈ ચાર વિશેષતાઓ જણાવો.
- 25 Mention any four ways in which the influence of Indian culture is evident in Burma. 4
ભારતીય સંસ્કૃતિનો પ્રભાવ બર્મામાં કઈ ચાર રીતે જોવા મળે છે ?

26 “Culture is cumulative.” Discuss, bringing out the relationship between culture and heritage. 8

‘સંસ્કૃતિ સંચિત છે’ એવું દર્શાવતી સંસ્કૃતિ અને વારસા વચ્ચેના સંબંધની ચર્ચા કરો.

27 Emperor Ashoka the Great believed that “true conquest is by piety and virtue.”. Do you agree ? Give a reasonable answer, bringing out the policies and philosophy of Ashoka. 8

સમ્રાટ અશોકના મંતવ્ય અનુસાર ‘સાચો વિજય એને કહેવાય કે જેમાં દયા અને સદ્ભાવથી જીત્યા’. શું તમે આ વાક્યથી સહમત છો ? સમ્રાટ અશોકની નીતિ તથા તત્ત્વજ્ઞાન સહિત યોગ્ય ઉત્તર આપો.

28 Describe the philosophy of Buddhism in detail. 8

બૌદ્ધ ધર્મનું તત્ત્વજ્ઞાન વિસ્તારથી વર્ણવો.

29 Analyze the origin and development of Painting as an Art form in Ancient India. 8

પ્રાચીન ભારતમાં કળાના સ્વરૂપ રૂપે ચિત્રકળાના ઉદ્ભવ અને વિકાસનું વિશ્લેષણ કરો.

30 Examine the development of Mathematics and Astronomy in Ancient India, bringing out the contributions of some prominent mathematicians and astronomers of those times. 8

પ્રાચીન ભારતના કેટલાક મહત્ત્વપૂર્ણ ગણિતશાસ્ત્રીઓ અને ખગોળશાસ્ત્રીઓનું ગણિત અને ખગોળશાસ્ત્રના વિકાસમાં યોગદાનની ચર્ચા કરો.

